Autor Guste Santini
Subota, 07 Listopad 2000 14:14

Iako još uvijek nisu sve kockice posložene Jugoslavija više neće biti ista. Promjene, bez obzira na na interpretacije, će se pokrenuti i Jugoslavija će postati dio balkanskog i evropskog sistema. U kojoj mjeri će se stvari dinamizirati ovisi o čimbenicima u samoj Jugoslaviji. Naglašena naklonost svijeta neće izostati. Novi predsjednik će vjerojatno pokušati unovčiti promjene u Jugoslaviji na najbolji mogući način. Stoga dio stare retorike će biti oblik kojom će se pokušati povećati naklonost zapada za izvršene promjene. Na zapadu je da odluči, u kojoj mjeri, i, kako će honorirati novu politiku Jugoslavije. Pet plus jedan (Albanija) minus jedan (Slovenija) je formula koja nije potpuno neočekivana i njezin konačni oblik može imati značajne posljedice za Hrvatsku. Ukoliko se ipak Hrvatska "utopi" u navedenu formulu biti će to dio cijene za našu politiku proteklih godina. Nadajmo se da demokratsko načelo u sebi implementira i individualni (selektivni) pristup od pojedinca do države. Ali bolje je da ne spekuliramo.

Pitanje na koje valja odgovriti je: **što znače za Hrvatsku, u ekonomskom pogledu, političke promjene u Jugoslaviji?**

Prvo. Za očekivati je da će zapad značajno financijski pomoći stabiliziranje novoizabrane vlasti (što će svakako dijelom ići na teret Hrvatske). Pri tome ne mislim da će se samo povećati tzv. humanitarna pomoć koja će svakako biti primjerena već i najave, i potom pripreme, obnove infrastrukture koja je intervencijom devastirana što će ubrzati obnovu i razvoj infrastrukture općenito. To će zasigurno imati značajnog utjecaja na dinamiziranje privredne aktivnosti što će imati svog utjecaja na rast zaposlenosti u Jugoslaviji.

Drugo. **"Skidanje" blokade značit će poticaj jugoslavenskim izvoznim kapacitetima, robama i uslugama, ne samo zbog svjesne podrške zapada već i zbog relevantno veće cjenovne konkurentnosti jugoslavenske robe u odnosu na hrvatsku.** Osim toga nije nemoguće da Jugoslavija inzistira na robnim kontigentima u razmjeni sa zemljama bivše Jugoslavije kako povećana potražnja koja će se, sasvim sigurno, dinamizirati ne bi povećala deficit i, nepotrebno zaduživanje, odnosno smanjenje nacionalne proizvodnje. Prema tome, za očekivati je da će Jugoslavija "upravljati" svojom privrednom strukturom u najvećoj mogućoj mjeri. Dugoročnost tih mjera određena je obilnošću zapadne humnanitarne pomoći i "držanja pod kotrolom" nadnica. Posebno je značajno promatrati kako će se kretati javni rashodi i kakva će im biti struktura prihoda, odnosno kako će biti "komponiran porezni sistem"

Treće. **Vjerujem da neće napraviti kobnu grešku i ukinuti institucije planiranja već da će im dati primjerenu ulogu u izgradnji tržišnog sistema.** Kako su nam "korijeni privrednog sistema" slični to je za očekivati da će se promjene vršiti prvenstveno u financijskom sustavu. Analizirajući naš model vjerojatno će na tom planu biti učinkovitiji od nas. Ono što očekujem jest da će vrlo brzo definirati svoju koncepciju i strategiju razvoja te na tim osnovama, uvažavajući ograničenja procesa globalizacije, konstruirati primjereni privredni sistem. Ukoliko prouče iskustva Hrvatske vjerojatno će se internacionalizacija bankarskog sustava i prodajnih kanala sasvim drugačije odvijati nego što je to bio slučaj u Hrvatskoj. Povjest učinaka Knez Mihajlove ulice vjerojatno nije zaboravljena.

Četvrto. **Hrvatskoj državi se otvara jedno, do jučer zatvoreno, tržište čije su marke bile prihvaćene od strane tamošnjih potrošača. Bilo bi odista nužno da se u najkraćem**

vremenu obnove kanali komunikacije i da se "fleksibilno" dinamizira razmjena sa Jugoslavijom. Bilo bi tragično ako nam se ponovi priča koju smo imali sa Bosnom i Hercegovinom. Treba jasno strukturirati pojedine odnose i nemješati ih. Susjedne zemlje, Hrvatska i Jugoslavija, koje imaju "zajedničku prošlost" dosadašnje privredne odnose trebaju identificirati kao komparativnu prednost. Moram reći da bi promjena vlasti u Jugoslaviji mogla pozitivno djelovati na dinamiziranje privredne aktivnosti u Hrvatskoj.

Peto. **Nije nemoguće zamisliti da će zapad stimulirati ekonomsku integraciju u smislu stvaranja tvrtki na cjelokupnom Balkanskom podneblju. Ne bi trebalo gubiti mogućnosti koje su moguće realizirati u razvojnom pogledu.**

Šesto. Resursi koje, još uvijek, ima Hrvatska dovode je u poziciju da aktivno uključi svoje potencijale u razvoj ovog prostora i to ne treba "vezivati" sa političkim odnosima koji se moraju rješavati na drugim osnovama. U tom smislu **otvaranje trgovačkog centra u Beogradu,…… značilo bi prihvaćanje kapital odnosa kao kriterij povezivanja što znači stvaranje što veće dodane vrijednosti u interesu svakog partnera i ovog područja u cjelini.**

Zaključno. Kao građani susjedne nam države moramo pozdraviti promjene i vjerovati da će se demokratski procesi u Jugoslaviji ubrzati. To je naprosto interes ovog podneblja. Otvaraju se i treba ih iskoristiti nove poslovne mogućnosti. Poduzetnici bi morali imati spremene programe kako se aktivno uključiti u poslovnu suradnju sa Jugoslavijom. Mogućnosti su značajne iako ih ne treba preuveličavati. Ali, takve kakve jesu valja ih iskoristiti.